

Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	12 fillér.

MEGJELNIK VASÁRNAP
ÉS CSÜTÖRTÖK REGGEL.

HATÁRŐR

= UJVIDÉK, 1910. =
május 15. vasárnap

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petöfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkeresé-
seket lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI ÉS AZ ALFÖLDI FÜGGETLENSÉGI PÁRT UJVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Reflexiók.

Ujvidék, május 12.

És még a tulsó soron mernek beszélni és írni „szennyos hullámokról“... Amiket a választási küzdelem szerintük a mi részünkről korbácsolt fel. Hát lehet ezeket az embereket még jobban beszennyezni!? Hiszen ujyi patina van az irhájukon, amit más rendes ember ott hord, ahol ülni szokott. A kergetett tolvajnak elavult praktikája az, hogy ő ordítja lehangosabban a „fogjátok meg“-et. Ugyebár: hogy adják most az ártatlant?! Ők: — a finom izlésű, glaszé-keztűs, szeriózus kis legények, akik mindenkor csak laktópánnal rugdostak bennünket. Aztán most váratlanul lecsap a méndörgös ménkü és kapnak egypár jól kiérdemelt és megszolgált bagaria-csizmatalpat az ábrázatuk hasonmására és menten „tűzet“ kiáltanak: „Segítség, Hilfe, auxilio venite! Hiszen mi továbbra is egymásra leszünk utalva.“ Ugye, ugye!?

De bezzeg, amíg a függetlenségi párt nem mutatta még ki teljes egészében az ő félelmetes erejét: addig még — senkik és semmik voltunk. Akkor még nem kellett azon siránkoznunk, hogy „hiszen mi továbbra is egymásra leszünk utalva!“ Akkor még Teleki — jött-ment erdélyi senki volt, de ma már — ur, ő a mi lapunk vezére, ő az irányítója. Ő hozzá kell most már esengen — kegyelemért. A vezércikkben. De aztán nagybután lepocskondiáznia őt is, meg Visontait is, meg Balla Aladárt is a második cikkben. A harmadik cikkben meg hazudni. Hazudni azt, hogy „Teleki visszalép“ és a zilahi kerületet „szerencsétlenti“. És „hogy bucsubeszédét“ mindenki hallhatta, meg „hogy nem erre való ember ő“.

„Máshol kellene neki érvényesülni.“ „Elvégezte itt kiseded játékait.“
Hát van az ilyen alávaló hazudozásra egyéb válasz, mint bagaria-csizmasarokkal visszarugni!? Hiszen ezek a szerencsétlen emberek tisztára megbolondultak már. Ezekre zwangsjacknit kell huzni! Hogy ilyen vadakat irnak össze, amikor tizezer ember fülehallatára jelentette ki Teleki a betiltott népgyűlésen, hogy „nemcsak itt, de 16-án Zilahon is megfogja mondani, hogy netán elnyerendő két mandátuma közül az ujvidékit fogja megtartani“. Hát buták

ezek az emberek, vagy gonoszak?!... Mindakettők.

Igazi ujságíró ember előtt, ha becsületes — lehet esetleg 67-es is — szentség kell, hogy legyen Deák Ferencnek az a mondása, amit az igazságügyi bizottságban mondott, (gondolom 1867-ben) amikor az 1848-iki sajtótörvény revízióját kodifikálták. Ezt mondta Deák Ferenc:

— „Hazudni pedig nem szabad.“
Ez volna szerintem a revidált sajtótörvény első és egyetlen paragrafus. Azonkívül és eme tiltó rendelkezés szemmeltartása mellett adassék meg a 48. I. szellemében kinek-kinek, mindenkinek az a hatalmas joga, hogy „gondolatait sajtó útján szabadon közölhesse és terjeszthesse“. (Nem áll rendelkezésemre törvénytár, hát szószerint nem tudom citálni a szabad sajtóról szóló 1848-iki alaptörvény alapelvét. De ez nem is lényeges. A lényeg az, amit fönnebb írtam. Aki nem hiszi, utána nézhet.)

No már most. Amióta itt vagyok (éppen négy hete ma, pénteken este) soha egy betűmben *nem hazudtam*. Tehát megtartottam a 67-es Deák Ferenc négyszavu ujságíró-parancsolatját, ellenben igenis: gondolataimat, sajtó útján eleddig szabadon közöltem és hirdettem. Tehát éltem a 48. I. biztosította jogommal.

Kérem tehát, hogy mi cimen és micsoda jogalapon mer engem egy Krumpászki vezércikkben azzal inzultálni, hogy „mindenfelől idegyült ismeretlen egyén“ vagyok, aki „Ujvidék városát szeméttlerakó helynek“ nézem!?! A nevemet ugyan nem meri kiírni, (ilyen vonatkozásban nem is tanácsolnám neki!) de kénytelen vagyok az inzultust magamra is érteni, mert néhánéha én is irok egy-két sort a „Határőr“-be. A személyeskedők alá azonban mindig odatettem a betűimet. Mert kénytelen ám az ember néha személyeskedni is. És én ahhoz is értek, ha már éppen olyan nagyon muszáj.

Én hát nem lehetek valami idegyült ismeretlen, mert — hál' Istennek: megadatott tőle a képesség számomra! — szolgáltam tizenhét esztendőn keresztül annyit a magyar irodalomnak és ujságírásnak, amennyit Krumpászki még — Mathuzsalem korát elérve sem fog tudni szolgálni.

És ez az ember akart engem két tanártársa előtt azzal megfenyegetni,

hogy eltoloncoltat Ujvidékről. Hát csoda-e, ha az ő & Co. szóbeli és írásos piszkolódásaikra keményebben reflektálok!? Toloncoltassanak el innen! Irom a cikkeimet Budapestről. De fogadom ünnepélyesen, hogy — bár még csaknem négy hét van a választásig: Ujvidék városának — gróf Teleki Árvéd lesz a képviselője! Ujvidék egész becsületes polgárságának a fogadalmát közvetítem most. Előzetesen nyert fölhatalmazás alapján. Mert még ha netán lehetett is kétség néhány héttel ezelőtt a végeredményben: eldöntötte azt már a Lvrekovich hétfői halvacsorája, Justh Gyula keddi látogatása, a radikális szerbek csütörtöki győzelme és a mungólap tegnapi cikkei nyomán városszerte támadt felháborodás.

... De hogy az a boldogtalan szlezák, miért nem megy el a Lidóra az — idegeit acéloztatni!? Hát kellett ez neki? Meg aztán az a temerini kastély... Nem halálos vétek, hogy lakatlan!?... (s. b.)

A „Határőr“ tenórjáról. Még egy IV. gimnázistának is szégyenére való fületlen-farkatlan stilusgyakorlatban azon zokog a mungópárti U. X., hogy a „Határőr“ utóbbi számai nem valami szörmentén bannak el mungókkal. És névleg is felelősségre vonja ezért az „állítólag“ szennyos hullámokért Szalay Lajos pártelnök finom izlését és gróf Teleki Árvéd uri modorát. A lehetetlenül durva és ostoba cikkekre lapunk szerkesztője vezércikkben reflektál. Itt azonban a két méltatlanul aposztrofált urnak a külön megkérdése, nagy felhatalmazása nélkül csak annyit hozunk tudomására, hogy mi, akiknek nevei a „Határőrön“ szerepelnek, szerkesztői vagy főmunkatársi minőségben és abba munkatársi minőségben dolgozunk: szellemileg mindvalamennyien nagykoruak vagyunk és az irásainkért senkire sem fogjuk áthárítani a felelősséget. Azt álljuk mi magunk. Mert mi nem diktandóra irunk, hanem felelősségünk teljes tudatában úgy, ahogy a jó Isten azt tudunk engedni és úgy, hogy azt a célt, amelyet a „Határőr“ maga elé tűzött, — mindenkor a megfelelő hangnemben elérni törekedjünk. Szalay és Teleki urak ebben a törekvésünkben bennünket befolyásolni vagy korlátozni soha sem akartak és soha sem is fognak akarni, mert ők a „Határőr“ irását és szerkesztését olyan férfiakra bízták, akik a maguk lábán járnak és a maguk fejével gondolkoznak. Mi nem állunk sem tutela, sem ceuzura alatt. Nem úgy, mint Krumpászki!...

BOGDÁNY és TÁRSA
Budapest VI., Dálnok-u. 12.
SAJÁT HÁZBAN
Telefon 988.

UJVIDÉK
II. RÁKOCZI FERENC UT 66. SZÁM.

TELEFON 119.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatorna és világítási berendező vállalat.

Ami pedig a jóízűség dolgát és annak stílusát illeti, hát ítéljen az olvasó!

Íródott-e valaha a „Határőr“-ben olyan durvaság, aminek csak kipontozva lehet helyet adni. Mint pl. a U. H. ama szellemes megjegyzésének, hogy *Lovrekovich* Franyó halvacsorája után nem tudták mungóék, hogy emberekkel avagy a dunai istálóból felhajtott . . . -kal van-e dolguk? Mik akarnak azok a . . . lenni?! Nem lehet azt ki is irni!? Olyan izléses szó az?

Egy szállodás megfélemlítése. „Im Hitze des Gefechtes“ ezek az urak rettenetes mód elgaloppolják magukat. Verlaufolnak, mint a „kégli-partiban“. Már most meg azzal akarnak hatni egy lelkes párthivűnkre, Hajdu Sándorra, a Futtaki-utca 26. szám alatt lévő „Royal“ szálloda tulajdonosára, hogy rárendeltek: a szállodája kapuját 11 órakor csukja be! Holott az idevágó városi szabályrendelet 7. §-a szerint „fogadók és szállodák, melyek vendéglővel (étterem) vannak összekötve, hétköznapokon éjjelutáni 3 óráig tarthatók nyitva, de — hálóvendégek a zárórakon kívül is bebocsájtandók a fogadókba“. Hát ezen az alapon akár egész éjjel nyitva lehetne a „Royal“ kapuja. Igen ám! Lehetne! Ha az a Hajdu Sándor nem volna olyan notárius telekista. De így: ráparancsoltak a héten, hogy a kapuját már 11-kor zárja, mert különben . . . Hm, hm . . . Mi az a „mert különben?“ . . . Schmarn! . . .

Hivatalos titok megsértése. Felhívjuk mátházi *Matkovich* Béla főispán úr figyelmét a következőkre:

E hó 11-én délelőtt 1/2, 12 órakor hirdették ki ifj. *Jóhárt* János főkapitány előtt a felfüggesztését elrendelő főispáni véghatározatnak a belügyminiszter által történt jóváhagyását. És ezt a belügyminiszteri jóváhagyást a mungólap már az előző napon közölte. Ki árulta el ezt a hivatalos titkot!? Kérjük ez irányban a legszigorubb vizsgálat megindítását.

Justh Gyula Ujvidéken.

Betiltott és mégis megvolt népgyűlés.

Diadalmaskodni fogunk!

Ujvidék, máj. 12.

Csak a butaság mer, és a halálos félsz tud lekicsinyelni egy olyan hatalmas arányú politikai ünnepet, mint *Justh Gyula* és kíséretének keddi sereplése volt Ujvidéken. Kemény szokat és — normális körülmények között, *korrekt* ellenfelekkel szemben talán megengedhetleneket használunk. De álljuk érette a felelősséget! Mert, — de ezt már elmondottuk vezércikkünkben! . . .

Justh Gyula, a nemzet hivatott vezére, *Kossuth Lajos* eszméinek ma leghivatottabb apostola: kedd estére jelentette be megérkezését, hogy jelen legyen az ő egyik leghivebb és legtartalmasabb politikai elvtársának aznapra hirdetett beszámolóján s hogy őt egyénisége, megjelenése és beszéde együttes súlyával támogassa abban, hogy régi kerületében győzve: ne egy mungópárti Szlezák Lajos kompromittálja az ország házában Ujvidék értelmes választópolgárságát.

A vezér kíséretében voltak: *Hock János* és *Farkasházi Zsigmond* volt orsz. képviselők, míg *Balla Aladár* volt ujvidéki főispán Verbászig eléje utazott, *Visontai*

Soma dr. udvari tanácsos, volt képviselő pedig *Óbecséről* jött át, hogy a politikai ünnepség tartalmát és fényét emeljék.

Ennek lefolyásáról — amely máris eleve eldöntötte a csatát! — alább részletes tudósításunkban számolunk be:

A népgyűlés betiltása.

A függetlenségi és 48-as párt vezetőségének kedden déltájti hivatalosan értésére jutott, hogy az estére bejelentett népgyűlést és gróf *Teleki Arvéd* programbeszédének ugyanakkor leendő megtartását a rendőrhatalóság megtiltotta. A már értesültek kocsikon nyomban összehívták a párt vezéreit és rövid eszmecsere után azt a formát választották, hogy a terror ellenében akként védekeznek, hogy a „Határőr“ *rendkívüli kiadása* útján a történekről és a követendő eljárásról a következőképpen értesítik a város polgárságát:

Meghívás.

Ujvidék, máj. 10.

Tisztelt választópolgártársaink!

Ma este 8 órakor Ujvidékre érkezik *Justh Gyula*, kíséretében több jeles olyan uriemberrel, akik méltán tarthatnak számot arra, hogy őket körünkben szívesen lássuk. Ugyanekkorra tervezte *népgyűlés keretében* elmondani

programbeszédét

a mi szeretett képviselőjelöltünk,

gróf Teleki Arvéd,

de ebben megakadályozza őt az a rendőrfőkapitányi tiltó végzés, amelyet ma hoztak a népgyűlést és programbeszédét bejelentők tudomására és amely egész ékességében így szól:

2660 kapt. szám.

1910.

Dr. *Lustig Nándor*, mint az ujvidéki függetlenségi és negyvennyolcas *Justh* párt társelnökének és folytatólagosan *Szalay Lajos*, a negyvennyolcas párt elnöke és társának bejelentése, hogy f. évi május hó 10-én, este 9 órakor a Récesei-féle Vigadóban gróf *Teleki Arvéd* programbeszédével kapcsolatos népgyűlést szándékoznak tartani.

Véghatározat.

Ezen bejelentést tudomásul nem veszem, ezuttal a kérelmezett népgyűlés és programbeszéd megtartását betiltom.

Indokok.

A bejelentést tudomásul nem vehetem és a kérelmezett népgyűlésnek ily szokatlan időben leendő megtartását ezuttal betiltanom kellett, mert az éjbe benyuló gyűlések nemcsak a köznyugalmat és csendet, hanem az élet és vagyonbiztonságot is veszélyeztetik, ily alkalmakkor ugyanis a sötétség leple alatt kétes és garázdálkodó elemek csatlakozásával a közbiztonság megvédelmezése csak káros következményekkel volna ezközölhető. Ezenkívül a közelmúltban lefolyt erőszakosságok, mint a nemzeti zászló elégetése, a polgárok testi épségének megtámadása, vagyonrongálás és más hasonló cselekmények kétségtelenül következtetni engednek arra, hogy a gyűlés lefolyása annál kevésbé van biztosítva, mert a gyűlés vendéglőben óhajtatván megtartatni, ott az amugy is felizgatott kedélyek forrongása a szesz italok fogyasztása által is fokoztatnék.

A tilalom esetleges áthágásának megakadályozása céljából saját hatáskörömben intézkedem.

Miről dr. *Lustig Nándor*, ugy *Szalay Lajos* és társa ujvidéki lakosok ezen véghatározattal értesítettnek azzal, hogy a véghatározat ellen

alulírott rendőrkapitányságnál 15 nap alatt benyújtandó és Ujvidék szab. kir. város tanácsához intézendő felelkezésnek van helye.

Ujvidék, szab. kir. város rendőrfőkapitányi hivatala 1910. évi május hó 10-én.

Pecsét

Vései Elek
h. főkapitány.

Tisztelettel hajolván meg a hivatalos rendelkezés előtt:

sem népgyűlést nem tarthatunk;

sem programbeszédet nem hallgathatunk meg;

de polgártársi szíves szeretettel hívjuk meg azokat a polgártársainkat, akiknek rokonszenves és kedves:

Justh Gyulának, gróf Teleki Arvédnek, Hock Jánosnak, Balla Aladárnak, Visontai Somának és többi vendégünknek az egyénisége, hogy az

jöjjön el ma (1910. május 10-én) *este 8 órakor, vacsora után*

egy szíves szóra

az ujvidéki redout helyiségébe, ahol *polgári felelőségünk méltóságának teljes tudatában* töltünk együtt egy kis félórát.

Mert az olyan indokolású főkapitányi végzés, amely implicite azzal gyanúsítja meg a város választópolgárságát, hogy a függetlenségi és 48-as pártnak az éjbe benyuló gyűlései nemcsak a köznyugalmat és csendet, hanem az élet és vagyonbiztonságot is veszélyeztetik: *meg kell cáfolnunk* azzal, hogy ugy *Justh Gyula* fogadtatása, mint a vacsora utáni találkozás olyan *önfegyelmettséggel és renddel* fog lefolyni, hogy az ellen még egy orosz rendőrminiszternek sem lehetne szólása.

Igen tisztelt választópolgártárs! Ilyen előzmények után és ilyen körülmények közepette hívjuk meg önt egy szóra, vacsora után a Récesei-féle vigadóba!

Tisztelettel,

a függetlenségi és 48-as párt nevében:

Szalay Lajos kir. tanácsos, *dr. Lustig Nándor*, *Mayer József*, *Bruck Ferenc*, *Lovrekovich Ferenc*, *Justh Gyula* és *Hock János* *este 8 órakor érkeznek. A vasutállomáson fogadjuk őket!*

A „Határőr“ hatása.

Délután négy órára járt az idő, amire a „Határőrnek“ ez az igazán *rendkívüli kiadása* elkészült. És megtörtént az, ami 1848. március 15-én, a budapesti Heckenast-nyomdában megtörtént, hogy a párt vezére maguk hajtották a Hirschenhauser-nyomda gépét, (pedig ott volt a kerékajtó!) csakhogy elmondhassák majdan, hogy — volt Magyarországnak egy borus időben olyan kormánya, amely ilyen égbekiáltó hatalmi visszaélést is el mert követni, de — *belelőrt a bicskája!* Bele bizony! Mert a „Határőr“-ben megjelent „meghívás“ törvénytisztelő, de jogot követelő hangja még a hatóságot is meggyőzte arról, hogy: a *népfenség előtt*, — amely ilyen öntudattal és mérséklettel tud megnyilatkozni: *meg kell hajolnia!*

És csakugyan. Ujvidék városának legalább tizezer polgára megmutatta, hogy „*még az éjbe benyuló fogadtatás és népgyűlés sem zavarja a köznyugalmat és csendet, sem pedig nem veszélyezteti az élet- és vagyonbiztonságot.*“

Mert: nagyuraim! Mi tudjuk és lelkünk legbelsejéig át vagyunk hatva attól a meggyőződésünktől hogy *mi az igazságért küzdünk!* És hogy ekképen nekünk az egy örök

természet
kell! Hát
delmesked
minek hiv

Valós

7 órától

„Határőr“

Csak fegy

nunk. Fé

gyülekeze

a perrono

olyan min

erővel ki

dolga sem

nem lehe

kel. Ped

kivonult,

pompáját

Lajos elm

gyelemre

nattal ké

Eget

retével e

sorfala k

Szalay I

elnöke f

Just

nem vár

zans ará

miközber

virágesol

hálával

És erre

a Récesei

hogy nél

Egy

diadalut

Végig-v

utcán (

azt a l

meg Tis

Justh!“

rettenet

a birnár

mungóé

Ujvidék

nami er

Els

egy mu

Eltipor

A nép!

választ.

kedések

van oly

szember

A l

zsufolás

tartott l

Ugy te

hallgat

tett ot

akadhat

Egy ho

előtt, o

állva t

polgárs

telt kar

ták el

—

elő ke

szíves

gyűlés.

—

ünnepe

körünk

Gyula

természet rendje szerint — *diadalmaskodnunk kell!* Hát mi önmagunkon is tudunk győzedelmeskedni. Nemcsak a Schmilézesen, — vagy minek hívják!?

A vasuti fogadtatás.

Valóságos emberözön hömpölygött már 7 órától kezdődőleg a vasutállomás felé. A „*Határör*” rendkívüli kiadása elérte célját! Csak fegyelem és — nem lehet mitől tartanunk. Félelmetes arányban, halkan zsongva gyülekezett a tizezernyi sokaság, a pályatesttől, a perronon, várócsarnokban és tágas előtéren olyan mintaszerű sorfalat állva, hogy a nagy erővel kivonult rendőrségnek semmi, de semmi dolga sem akadt. Karhatalommal ilyen rendet nem lehet tartani; csakis fegyelmezett lélekkel. Pedig még egy szakasz lovasrendőr is kivonult, hogy bandérium-képpen a külsőség pompáját emelje. A vonat jelzésekor Szalay Lajos elnök még rövid szavakban újra önfegyelemre kérte a sokaságot és néhány pillanattal később berobogott a gyorsvonat.

Egetverő éljenzés közepette vonult kíséretével együtt *Justh* Gyula a közönség merev sorfala között az állomás épület előterére, ahol *Szalay* Lajos, kir. tanácsos, pártunk érdemes elnöke fogadta és meleg szavakkal üdvözölte.

Justh Gyulát láthatólag meghatotta a nem várt és az előzmények után ilyen impozáns arányban megnyilatkozó lelkes ováció és miközben előrelépő asszonyok és leányok a virágcsokrok özönével halmozták el: mélyszéges hálával mondott köszönetet a fogadtatásért. És erre megindult a rengeteg néptömeg gyalog a Récei felé. Vajjon megolvasták-e a mungók, hogy néhány száz iskolásgyerek volt közöttünk?

Egy jó félórahosszat tartott a páratlan diadalut. (Voltunk tizezren? Krumpászi ur!?) Végig-végig a Petőfi-utcán, a Kossuth Lajos-utcán (Ugyan már miért nem keresztelik el azt a két utcát: *Khuen-Hédervary* utcának, meg *Tisza István* utcának!?) zúgott az „*Éljen Justh!*” és az „*Éljen Teleki!*” És van annál rettenetesebb valami, mint amikor „megindul a birnámi erdő!” Hát ilyen rettenetes volt mungóékra, amikor megindult és végigvonult Ujvidék két főútján ez a mi saját külön „birnámi erdőnk”. Lehet ezzel szembe is szállani?

Elsőpör és eltípor ez mindent, aminek egy mungó a hitvány vazallusává szegődött! Eltípor az ő fenségével! Mert ő — a nép! A nép! Amely trónokat emel és királyokat választ. És mindebbeli jogának közvetett ténykedéseként — képviselőket is választ. Hát van olyan botor képzelődő, aki még ezzel szemben is mer reménykedni!?

A betiltott népgyűlés.

A Récei-redout óriási termében ezalatt zsufozásig telt meg a hölgyek számára fenntartott karzat és betódult a — birnámi erdő. Ugy terveztük, hogy majd vacsora mellett hallgathatjuk az apostolok szavát. De hát lehetett ott leülni! (Tizezer ember volt jelen, akadhat köztük egy, aki tagadólag rólaszól!) Egy hosszabb asztal volt a zenekari mélyedés előtt, odaült le a vezérkar. Külömben pedig állva töltötte meg a rengeteg helyiséget a polgárság. A hölgyek pedig a roskadásig megtelt karzatokról valóságos virágcsóval borították el *Justhot*, *Telekit* és kíséretét.

— Itt nem lehet vacsorázni! Itt mindjárt elő kell venni a „*Határör*”-hirdette „egy szíves szó”. És elkezdődött a betiltott népgyűlés.

Szalay Lajos megnyitója.

— Városunk függetlenségi és 48-as pártja ünnepet ül ma, — mondotta. — Mert szerény körünkbe érkezett nagynevű vezérünk, *Justh* Gyula és igen tisztelt párttársai. Egypár szí-

véyes szóval az Önök nevében már üdvözöltem őt a pályaudvaron s ezuttal is csak azt mondhatom, hogy az Isten hozta őket és az Isten éltesse *Justh* Gyulát sokáig (Percekig tartó viharos éljenzés és taps).

Felkiáltások: Halljuk Telekit!

Közben egy alacsonyabb asztalt állítottak a nagy asztal mögé és a többi szónok már arra állva mondotta el beszédét. Így gróf *Teleki Árvéd* is fölállt erre a rögtönzött szónoki emelvényre és elmondotta betiltott programbeszédét. (Az igazi programbeszédet lesz még módunkban hallani, — hiszen: nem nőnek a fák az égig! Meg aztán nem ismerjük mi már eléggé *Teleki* programját!?)

Gróf Teleki Árvéd beszéde.

Percekig tartott az éljenzés és tapsorkán a teremben, meg a karzatokról hulló pazar virágcsó, amikor gróf *Teleki Árvéd* az asztalra lépett.

— Hölgyeim és uraim! — így kezdette — a sбирrek, mint hallom, már Szibériába akarnak deportálni és azt akarják kicsikarni belőlem, hogy — bucsut vegyek Önöktől. (Hohó! Éljenzés, taps, zajos tiltakozás.) És megakadályoztak engem abban, hogy programbeszédemet elmondhassam. (Háborgó fölkiáltások.) Hát én ennél fogva kénytelen vagyok ezuttal a mondanivalóimat rövidre fogni és kezdem azzal, hogy a legfontosabbnak tartom, ami mindnyájunkat a legjobban érdekel: az általános, egyenlő és titkos választójog reformját. (Percekig tartó viharos éljenzés és taps.) A mostani törvénytelen kormányt ezirányú törekvéseiben nem támogathatom. (Zajos helyeslés.) Nem pedig azért, mert ebben a kérdésben a kormány már nemis kétszínű, hanem háromszínű, és így nélkülözi azt a komolyságot és őszinteséget, amelylyel pedig a politikus az ő választóközönségének tartozik. (Zajos helyeslés és taps.) A három árnyalat közül, a választói jogot illetőleg a *Lukács-Székely-féle* áll legközelebb az enyémhez. *Lukács* László és *Székely* Ferenczel körülbelül tisztában van az ország, hogy az általános választói jogot akarják, de *Hédervary* a legutóbbi beszédében is, amelyet Budapesten a VII. kerületben tartott, azt a benyomást kelti, hogy olyanformán viselkedik, mint a *hintahal*, amelyet, ha megszorítanak, maga körül sötét felhőket terjeszt a vízbe. Semmi közelebbi felvilágosítást nem nyertünk tőle arra nézve, hogy ő a választói jog minő kiterjesztését kívánja. *Tisza* Istvánnal tisztában vagyunk, ő a hatóságoktól és a szubvenciót élvező nagyiparosoktól függő, néhány ezer embernek akar választójogot adni és álláspontja mellett a sirjából magával harcol. (Zajos tetszés éljenzés.)

Nagy és fontos kérdések megoldása előtt áll a nemzet, amelyeket programmunk kardinalis követelményei, de amellet a naptár és a törvénytár állítanak elibenk. Megtagadnám egész politikai multamat, ha nem szállnék sikra teljes szívvvel és lélekkel e kérdéseknek a nemzet javára való megoldása érdekében. Hálával emlékezem meg arról, hogy ebben a nagy küzdelemben hűséges segítő társakat nyertünk a szerb radikálisokban, a kik megmutatták, hogy a magyar nemzet minden igaz fiának vállat vállhoz vetve kell küzdeni a nemzet boldogulásáért és függetlenségének kivívásáért. Halaszthatatlanul szükséges a szociálpolitikai reformok egész sorozatának mielőbbi megalkotása, hogy azt a nagy egyenlőtlenséget, amely a különböző osztályok között fennáll, mielőbb megszüntessük. (Hosszantartó, zajos éljenzés.) Céljaul tüzi ki továbbá természetesen az önálló nemzeti bank, az önálló

vámterület és a népjóléti intézmények bővítésére irányuló pártprogramot, amelyért utolsó lehelleiteig küzdeni fog. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

Öt éve képviselője Ujvidék városának, (Lesz is még holtáig!) soha sem ígért, nem is adott semmit. Most sem teszi, de hadd lássa Magyarország többi kerülete, hogy önzetlen választások is eshetnek a mai korrumpált világban. (Tomboló tetszés.) Igaz, hogy most egy rövid időre bucsut vesz Ujvidéktől, mert Zilahon is fölléptették a szinteg 48-as *Lengyel Zoltánnal* szemben. De bejelenti ezenel és be fogja jelenteni május 16-án Zilahon is, hogy mindkét helyen való netáni megválasztatása esetén az ujjvidéki mandátumot fogja megtartani. A viszontlátásig. (Percekig tartó taps és éljenzés.)

Justh Gyula beszéde.

A vezér lépett ezután az asztalra. Virágözön árasztotta el; mig szóba kezdett.

Justh Gyula a nagy éljenzésben csak percek mulva kezdhetette meg beszédét. Ismét megújult a virágcsó, úgy hogy az asztalt, amely mellett *Justh* állott, színültig elborította.

Lelkem mélyéből meg vagyok hatva, — ugymond *Justh* — úgy hogy alig találok szavakat hálám kellő kifejezésére ebben a diszes és lelkes társaságban, ahol testvéri egyesülését látom a magyaroknak és a szerbeknek. (Hosszantartó éljenzés.) és látom azt, hogy önök, magyarok és szerbek, versenyre kelnek, hogy szívük, lelkük egész melegevel üdvözöljék bennem a függetlenségi és 48-as elvek harcosát. (Megújuló éljenzés.) Legyenek meggyőződve, hogy ezek az érzelmek termékeny talajra találnak az én szívemben. Az önök érzelmei teljesen azonosak az enyéimmal, mert nekem is szilárd hitem és meggyőződésem, hogy Magyarország jövőjét az fogja újabb ezer évre megalapítani, akinek ebben az országban az igazi békét és egyetértést sikerült létrehozni és hosszú időre biztosítani a magyarok és a különböző nemzetiségek között. (Hosszantartó lelkes éljenzés.) Erre törekedtem hosszú politikai multam alatt és látva az önök lelkesedését, tapasztalva azt a páratlanul lelkes fogadtatást, látva az önök arcán az öröm kifejezését, szemekben a hazafias láng tüzeit, mindez csak megerősít engem abbéli törekvéseimben és kijelentem ünnepélyesen, hogy életem hátralevő részét a függetlenségi program nagy horderejű követeléseinek megvalósítása mellett arra fogom szentelni, hogy a magyarok és a nemzetiségek igazi és tartós békéjét megteremtsem. Hosszantartó és zajos éljenzés.) Töreksem erre, nem pillanatnyilag, választási jelszóképpen, nem azért, mintha a választásoknál így nagyobb eredményeket lehessen talán elérni, de töreksem őszintén és teljes erőmmel azért, mert hitem és meggyőződésem, hogy ez az ország csak akkor lesz nagy, dicsó és boldog, hogy ha itt mindannyian származásra, fajra, nemzetiségre és vallásra való különbség nélkül, vállvetve fogunk küzdeni Magyarország jövőjéért boldogságáért. (Percekig tartó lelkes éljenzés.) Megvallom, én igen nagy örömmel jöttem ide Ujvidékre, hol a testvéri egyetértés gyönyörű jelenségének vagyunk szemtanúi és el nem mulaszthatom, hogy ebből az alkalomból fel ne említsem azt a két kiváló férfit, akiket az érdem oroszlánrésze illet ebben a gyönyörű munkában és ez: *Balla* Aladár és *Teleki Árvéd* gróf. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.) A szerb radikálisok részéről főleg *Tomits* Jása az, (Hosszantartó éljenzés és taps.) aki a toll hatalmával és a szónoklás fegyverével igyekezett példát sta-

tuálni, hogyan lehet és kell egy táborba hozni a különböző származású és nemzetiségű magyar állampolgárokat a hazaszerelet jegyében, abban a munkában, a mely az ország függetlenségének megteremtésére irányul. Vajha ez a lélekemelő példa követésre találna az egész országban. És erre a legfőbb idő elérkezett. A 67-es kormányok hosszú ideig tartó vétkes munkálkodása idézte elő azt a nagy antagonizmust, amelylyel a nemzetiségek a magyarokkal szemben állanak. A 67-es kormányok mindig csak arra törekedtek, hogy a nemzetiségeket a választások alkalmával *kihasználják*. A tiszta magyar kerületekben alig tudtak mandátumot kapni, mindenütt a nemzetiségeket használták ki mindenféle ígérgetéssel, vesztegetéssel és törvénytelen eszközökkel és mikor aztán a választásoknak vége volt, bizony nagyon keveset törődtek a nemzetiségekkel, igaz, hogy a magyarokkal sem sokat törődtek. (Zajos tetszés és éljenzés. Ugy van! Ugy van!) A törvénytelen utján halad a mostani darabont kormány is, amely a törvénytelen jegyében született és *abban is fog elpusztulni*. Csak nézzük a mai esetet. (Halljuk! Halljuk!) Egy képviselőjelölt programbeszédet akar mondani. Bejelentik a gyűlést és mi történik? A hatóság *betiltja* a gyűlést. Tudomásom szerint a belügyminiszterium is *jóváhagyta* ezt az intézkedést, már pedig az 1874-iki törvény világosan kimondja, hogy ilyen alkalmakkor a gyűlést 24 órával előbb kell *bejelenteni*, nem *kérni kell* azt, a hatóság küldhet oda megbizottakat, de a törvényben egy árva szó sincs arról, hogy a hatóságnak *jogában állana a gyűlést betiltatni*. Világos törvénytétést, hivatalos hatalommal való visszaélést követnek el tehát azok, a kik a gyűlést betiltották. (Zajos helyeslés és éljenzés. Felkiáltások: *Fel is jelentjük őket*.) És nehogy ezen a példán elindulva, országsszerte alkalmazzák ezt a valóban gyalázatos törvénytétést, *kötelessége* Ujvidék polgárainak, hogy a *törvénytétést* az ellen a hatósági közeg ellen, aki ezen törvénytelen cselekedetet elkövette, valamint a *belügyi államtitkár ellen*, aki azt *jóváhagyta* és minden további „ismeretlen tettes” ellen. (Zajos tetszés és éljenzés.) Meg kell mutatniok Ujvidék polgárainak, hogy szembeszállnak a törvénytíró hivatalnokokkal, meg kell mutatni, hogy nem türik el a *gyülekezeti szabadság lábbaltiprását*. (Élünk éljenzés és taps.) Mi vagyunk az okai, hogy ilyen törvénytelenésekre mernek vetemedni, mert, ha már régen megtettük volna az ilyen esetekben a *bünyádi feljelentést*, én ismerem annyira Magyarország bíróságainak teljes függetlenségét és pártatlan igazságszeretetét, hogy az ilyen törvénytíró hatósági közegek ellen a legrigorózusabban jártak volna el. Hiszen a gyülekezési szabadság a közszabadságok egyik legfontosabbika, a közélet szabadságának egyik *legnagyobb biztosítója*. Ha ennek lábbal tiprását eltűrjük, a legrövidebb idő alatt eltiporják *egész alkotmányunkat*. (Zajos tetszés és helyeslés.) Különben sajátságos emberek ezek a kormánypartiak; nem látják be, hogy ténykedésükkel *nem maguknak használnak, hanem nekünk*. (Ugy van! Ugy van!) Az ilyen törvénytelen akciónak rögtön megvan a reakciója. Hiszen láttuk, hogy minden hatósági tilalom ellenére csak úgy hömpölygött az emberáradat, a lelkes polgárság ezernyi tömege az utcákon. Tanubizonyosság erre ez a banket is, amelyen igazán annyian vannak jelen, hogy nyilvános, *nagy pártgyűlésen sem lehetnének többen*. Ezek a kormánypartii kortesszolgálatra kész

urak tehát csak önmaguknak ártnak, nekünk használnak, amellet pedig nevétségessé is teszik magukat. (Ugy van! Ugy van! Zajos felkiáltások: *Szlezák visszaléphet!*)

Amint méltóztatnak tudni, nekem egy nagy perem van *Tisza István* gróffal. Nincs oly népgyűlés, illetve, helyesebben önáluk olyan *„zártkörű mulatság”*, amelyiken *Tisza István* ne foglalkoznék én velem. Valamelyik népgyűlésen már felhívtam *Tisza István* gróft, ahol én vagyok, tartunk mind a ketten beszédet, vitetkozunk és azután bizuk a döntést a népgyűlésre, mondják meg azok, kit akarnak követni: *Tisza Istvánt-e, vagy engem*. (Hosszantartó, lelkes felkiáltások: *Éljen Justh!*) Igazán nem valami kellemesen érzem magamat, amikor folyton-folyvást *Tisza István*nal és az ő állításainak cáfolatával kell foglalkozni.

Azt mondta legutóbb, hogy mi a *katonai követelést* elejtettük, mindössze makói programbeszédemben szólottam a katonai kérdéstről. Hát *tisztára valótlanság*, amit *Tisza István* állít. Ugy látszik, nem olvasta a függetlenségi és 48-as pártnak közkezen forgó szövegét, amelyet én, mint pártelnök és mádi Kovách János, mint pártjegyző irtunk alá. Fel van ebben sorolva a függetlenségi pártnak programja, meg van mondva világosan, hogy a *függetlenségi párt régi programja alapján állunk*, követeljük a *nemzeti hadsereget*, az *önálló külügyi képviseletet*, a *gazdasági függetlenséget* és az *általános egyenlő szavazati jogot*. Mirőlunk tudja az egész ország, hogy mit akarunk, de *Tisza István*ról csak azt tudják, hogy ők nem akarnak egyebet, mint csak *többségre jutni* és a *hatalmat az emberi kor legvégső határáig megtartani*. De, hogy milyen programmal állanak a választók elé azt hiába kutatjuk, *Tisza* egészen mást beszél, mint *Héderváry*. Sajátságos, hogy ennek a *Héderváry*nak, aki bátorságot vesz magának, hogy a közszabadságot lábbal tiporja, rögtön inába száll a bátorsága, valahányszor *Tisza István*nal áll szemben. Pedig *Héderváry* volna Magyarország miniszterelnöke, habár törvénytelen és mindenütt csak gróf *Tisza Istvánt* látjuk és halljuk. *Kétfejű* tehát ott a vezérlet. *Tisza* az általános választói jogot és a gazdasági önállóságot veszedelemnek hirdeti, *Héderváry* homályos nyilatkozattal üti el mind a kettőt. Valóban nem tudja megérteni senki, hogy az a két ember hogyan maradhat együtt? Ha mégis együtt vannak, ez nem egyéb, mint világra szóló *országcsalás*. (Zajos éljenzés és taps.)

Egyik legfőbb ütköző pont a választásoknál: az *általános választói jog* kérdése. Amit ebben a kérdésben a kormány művel, az *tisztára szédelgés* a néppel és a szavazópolgárokkal szemben olyan eljárás, amelyet komoly államférfi meg nem engedhet magának.

Zajos tetszés közben támadt azután *Héderváry*, hogy a népszámlálásra hivatkozva akarja elodázni a kérdést, majd a korona vétőjével és az önálló bankért folytatott küzdelemmel foglalkozik és végül rendkívül nagyhatású beszédét azzal a lelkes felhívással zárja be, hogy a függetlenségi zászlót vigyük diadalra.

Hook János beszéde.

A leirhatalan lelkesedéssel fogadott beszéd után még *Hock János* is szólott. Utána pedig *Tomics Jása*, a hazafias szerbség nevében. Végül *Szalay Lajos* kir. tanácsos élnök bekezesztette a fenséges lefolyású népgyűlést, amelynek tanulságaira még bőven lesz alkalmunk vissza-visszatérni.

Ezután teljes rendben eloszlott a tizezernyi közönség, mig — aki befért a Récei étter-

mébe — ott vacsorázott a lefolyt ünnepek fejével és alkalmá volt még *Farkasházi, Hock* és *Balla Aladár* ragyogó felkészöntőiben gyönyörködni.

Lovrekovich halvacsorája.

II.

Gróf Teleki beszéde.

Ujvidék kised bankszoportja! (Viharos, percekig tartó derűtség és taps.) Azért szolítottam meg így az igen tisztelt társaságot, mert két éven át kellett nekünk a „kised” jelzővel kigunyoltan járnunk az ellenzéki kálváriáját, amikor — többségben voltunk. (Zajos tetszés.) Amikor jól tudták, hogy mi a mi törekvéseinkkel a függetlenségi pártban nagy majoritásban vagyunk. Hiszen, ha még egy asztalt akarnának ide behozni, akkor ennek a rengetegül tágas helyiségnek a falai kidőlnének! (Zajos tetszés.)

Amidőn előkelő soraikon végignézek: öröm tölti el lelkemet, mert reménysugarat látok végigragyogni szeretett hazánk beborult égboltozatán. Előkelőnek mondom ezt a társaságot, mert én az előkelőséget nem abban keresem, hogy valaki automobilon, avagy négyes fogaton jár-e, hanem a gondolkodás és a munka nemességében. (Éljenzés és taps.) A munka nemesít! És én nem látok itt egyetlen henyélt sem! (Éljenzés) Hanem csak munkás életet élőt. A fenkölt gondolkodású, előkelő munkás embert pedig nem tántoritja el, nem rettent el meggyőződésétől sem ígérlet, sem megvesztegetés, sem megfélemlítés. Az halad a maga egyenes útján, amelynek végcélja a haza java és felvirágoztatása. (Viharos éljenzés.)

Látván, hogy sok németajku polgártárs van jelen, németül is elmondja ugyanezeket, még azt is hozzáfűzve, hogy nem az az előkelő ember, aki egyik napról a másikra átvándlizik az egyik pártól a másikra, a harmadikra meg negyedikre, hanem aki következetes a politikai elveiben.

Egy pompás és ötletes fordulattal végül magyarul fejezi be beszédét:

— Ugy találja, hogy el van hibázva a pohárköszöntők rendje. Az első felköszöntőnek a királyra kell szólnia. Ő helyre kívánja hozni ezt a hibát. (Feszült várakozás) és emeli ezennel poharát a halkirályra, Lovrekovich Ferencre. (Percekig tartó viharos éljenzés és taps.) Köszönti továbbá itt nagy számban megjelent izraelita polgártársainkat, akiknek megjelenése súlyos biztosítéka annak, hogy a függetlenségi eszme nemcsak Ujvidéken, de az egész országban diadalmaskodni fog. (Viharos éljenzés.)

Dr. Kubinyi Károly beszéde.

Nagy öröme szolgálta a rendezőségnek hogy megjelent az alig remélt sikerű halvacsorán dr. *Kubinyi Károly* is, az elismert nagytekintélyű 67-es politikus, aki ezzel nyíltan is demonstrálni óhajtott a mi táborunk törekvéseinek támogatására irányuló elhatározását. Ez uton is hálás köszönetet mondunk a kiváló ügyvéd urnak megtisztelő és hennünket nagyban biztató nemes elhatározásáért és kitüntető megjelenéséért.

Kubinyi Károly dr. azzal is kezdte felszólalását, hogy kötelesnek érzi magát arra, hogy megjelenését igazolja. (Halljuk! Halljuk!) Nem politikai pártváltoztatás az, hogy szóló eljött ebbe a körbe, mert ő azért hibe marad azoknak az eszméknek, amelyekért eddig küzdött, de amelyek szoros kapcsolatban vannak a Justh-pártot is vezérlő eszmékkel. Ismeretes önök előtt — ugymond — hogy ez a szoros

1910. n
kapcsolat me
idején is a I
és ,hogy ez
megszilárdul
híve a Bánf
elvek csakn
kettő között
a Bánfy-pár
a függetlens
térve óhajtt
És ez a ter
evolúciónak
dik a poli
világon hal
természetbe
helyes mag
jogi alapon
azon elvek
vezérlik. (H
cionális vo
és a 48-as
az általán
a követelé
Továbbá
követelése
függetlens
ján követé
Vallja tov
és liberáli
dójét és
taps.) A k
csak az,
Bánffy-pá
a Justh-p
alapján t
viszony.
tehát üd
vidék fü
Arvédber
mindenk
leki Ár
Egy
egyenlő
demokra
valósítan
alakulás
tése re
jelszót
fel fog
féltse s
Mert a
tani és
privileg
nek a
helyesl
Arvéd
olyan
méltóa
jenzés
R
gyára.
Soma
taps.)
még
— a
amely
Jól e
volt a
a Sz
el az
anna
elnök
tassa
senk
(Aká
mál
ván,
Én
hog

kapcsolat megvolt már a nemzeti ellentállás idején is a Bánffy-párt és a Justh-párt között és hogy ez a szoros kapcsolat azóta csak megszilárdult. (Ugy van. Ugy van.) Ó ma is híve a Bánffy által hirdetett elveknek, amelyek csaknem azonosak a Justh-pártéval. A kettő között a különbség csak az, hogy míg a Bánffy-párt lassan-lassan megcsappant, addig a függetlenségi párt ugyanezen elvek alapján terve óhajtja 48-as törekvéseit megvalósítani. És ez a természetes fejlődés törvényének, az evolúciónak a tana, amely éppen úgy uralkodik a politikában, mint mindenben, ami a világon haladni akar. (Zajos tetszés.) Mert a természetben minden fejlődik. És törvényeink helyes magyarázása utján nekünk, 67-es közjogi alapon állóknak is jussunk van ugyanazon elvekhez, amelyek a 48-as Justh-pártot vezérik. (Helyeslés.) Az a bizonyos demarkációs vonal, amelyen a 67-es Bánffy-párt és a 48-as Justh-párt legelőször találkozik: az általános, egyenlő és titkos választói jognak a követelése. (Percekig tartó éljenzés és taps.) Továbbá az önálló gazdasági berendezkedés követelése. (Éljenzés és taps.) Hiszen ezt a függetlenségi párt is a 67-es törvények alapján követeli. Mi is azt cselekedjünk. (Éljenzés.) Vallja továbbá szóló, hogy csak demokratikus és liberális alapon lehet Magyarország jövődjét és fejlődését biztosítani. (Éljenzés és taps.) A különbség tehát a két párt között csak az, hogy amíg Magyarország jogait a Bánffy-párt 67-es alapon akarja kivívni, addig a Justh-párt ugyanerre a 48-as törvények alapján törekszik. Ez valami olyan sógorsági viszony. (Zajos tetszés.) A maga szempontjából tehát üdvösnek és helyesnek tartja, hogy Ujvidék függetlenségi polgársága gróf Teleki Arvédben keresi leendő képviselőjét, aki erre mindenképpen rá is szolgált. (Éljen gróf Teleki Arvéd!)

Egy jelszót löktek most ki: az általános, egyenlő és titkos választói jog jelszavát. Ezt demokratikus és liberális alapon meg is kell valósítani. Mert ettől Magyarország teljes átalakulása, az osztályuralom teljes megszüntetése remélhető. Testté kell alkotnunk ezt a jelszót és ha az ige testté lön: Magyarország fel fog virulni! (Zajos éljenzés és taps.) Ne féltse senki ettől a magyarság hegemoniáját. Mert a nemzetiségek nem is akarják azt bántani és amikor szerzett jogait és netáni privilégiumaikat óvják: a legkevésbé sem törnek a magyar államegység épségére. (Zajos helyeslés.) Végtelenül örvend, hogy gróf Teleki Arvéd személyében a függetlenségi pártnak olyan jelöltje, van, aki azt mindenképpen méltóan fogja képviselni. (Percekig tartó éljenzés és taps.)

Rátér azonban beszédének második tárgyára. (Halljuk! Halljuk!) *Itt van Visontai Soma!* (Percekig tartó viharos éljenzés és taps.) Aki ezelőtt 18 esztendővel, — amikor még Ujvidéken arról álmodni sem mert senki — a sziveinkbe plántálta azokat az eszméket, amelyekért most annyira lelkesen hevülünk. Jól emlékszik azokra az időkre. *Hatvanhetes volt akkor is,* — (Viharos derűtség. — *Hát a Szlezák!?*) — és előkelő pozíciót foglalt el az akkori szabadelvű pártban. Elnöke volt annak. És történt, hogy az akkori miniszterelnök, gróf Szápáry Gyula, az Isten nyugtassa, olyan jelöltet küldött Ujvidékre, aki itt senkinek sem kellett. Báró Harkányi Károlyt! (Akár a Szlezák!) És ránk akarta azt tukmálni az akkori főispán, Flatt Viktor. Mondván, hogy ezt az urat meg kell választani! Én akkor a vezetőségben megmondtam, hogy nekünk Harkányi nem kell. Mint ahogyan

most is sokan megmondták, hogy „*nekik Szlezák nem kell!*” És elmentem a szomszédomban lakott főispánhoz, aki személyileg is igen jóbarátom, megmondván neki, hogy bár az elveimből nem engedek: én arra kapható nem vagyok, hogy egy olyan jelölt érdekében lépjek sorompóba és exponáljam magam, akiben nem látok elég garanciát arra, hogy Ujvidéket méltóképpen fogja képviselni az ország házában (Közbekialtások: Akár a Szlezák! Zajos derűtség.) És passzivitásba is léptem. S velem együtt nagyon sokan a szabadelvűpárt vezetősége és tagjai közül. Így aztán lelkem sugallatát követve: közvetetten nemcsak hogy ártalmára nem volt Visontainak, a 48-as jelöltnek, de inkább hasznára. (Percekig tartó éljenzés és taps.) És Visontait meg is választották. Ha tehát ma is így gondolkoznának a mungók, akkor nem jutna eszébe a mungó-jelöltnek, hogy olyan pervers módon törekedjen képviselőségre, mint ahogy teszi. (Viharos tetszés.) Mert tudja, hogy igen soknak azok közül, akik mungó-pártiaknak vallják magukat, még azoknak sem kell. És mégis erőlködik! (Zajos derűtség.) Kövessék hát ezek a Szlezákat — nemakarók az ő 1892-iki példáját!

Az ő régi barátjára, Visontai Somára, a függetlenségi és 48-as Justh-párt egyik diszére és oszlopára, a haza egyik büszkeségére ürti poharát. (Percekig tartó viharos éljenzés és taps.) (Vége köv.)

HIREK.

Naiv kérdés. Vettük és adjuk a következő sorokat: Mélyen tisztelt szerkesztő ur! Nem tudná véletlenül megmondani, hogy hol van az ipartestületi jegyző irodája. Talán az „Ujvidéki Közlöny”-nél, vagy Járeken, vagy a főispán előszobájában? Szíves választ kérünk. Több iparos.

Kongresszusi választások. Az ujvidéki szerb polgártársainknak nagy napjuk volt e hó 13-a, melyre nagyban folytak az előkészületek és esztározások. A radikális szerb pártnak volt ez egyuttal megmérkőzése a liberális és ujradiálisokkal. 1754 választó közül 634 szavazott Dr. Dungyerszky Gedeonra és 717 Dr. Miletics Szlávkóra s így az utóbbi 83 szótöbbséggel választott meg karlócai kongresszusi képviselőnek. Horribilis összegekről, 60—70.000 koronáról beszélnek, miket az ellenjelölt szavazói megemésztették!

Rosszul lóg a zászló. Egy polgártársunk nyakába is odaszóltak egy Szlezák-zászlót. Kitűzte szegény nagyszegyenkezve. A szerdai kegyetlen szél azomban alaposan megbízta a furcsa névvel ékes trikolt. Szlezák azomban az az ember, aki mindennap végigtalpal a városon és nyilvántartja, hogy hány zászlóját vonták be tegnap óta. Odaér ehhez a házhoz is. Hát nincsen rajta a zászló. Megy be a házigazdához és kérdi, hogy mi az oka a pálfordulásnak. Az váltig erősíti, hogy hiszen kinn a zászló. És megy a slázikkal az utcára, hogy onnan mutassa neki. És csakugyan — ott a zászló! De olyan ferdén lógott ki a padláslyukon, hogy csak hátulról lehetett látni. Megy a gazda a szlazekekkel befelé és odaszól az udvarosnak:

— Du, Hanes! Richt 'mal da die Fahne, dort droben! (Te Jancsi! Igazítsd meg odafönn azt a zászlót!)

— Warum denn!? *Der Szlezák hängt ja aoch ganz gut!* (Már mér!? Hiszen az a Szlezák egészen jól lóg!)

Dr. Báics Lázár a kölpényi kerület szerb radikális-párti jelöltje programbeszédjét

e hó 16-án d. u. 1/4 órákor fogja megtartani Piroson a községháza előtt. A programbeszédet Báics dr. megtartja rossz időjárás esetén is. Ujában kíséren fogják Tomics Jasa, Tyoszyty Milán, dr. Kovács Bódog, Schröder Béla és dr. Medvetzky Imre. Felhívjuk a függetlenségi és 48-as párt híveit, hogy dr. Báics Lázár radikális jelöltet támogatva e népgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Népbütítés. Wack Péter uram azzal korteskedik, hogy akiknek nincs szavazatijoga, de Szlezákra szavazna, azt pótlólag a választók névjegyzékébe felveszik. Ez a korteskedési mód oly nevetséges, hogy azt inkább annak kuriozitása miatt irtuk meg. Különbön tiszta szívből kívánunk Szlezáknak 1000 ilyen »pótlólag felveendő szavazatot«.

A. Ödön. Nagyon szigorú, de igazságos ember; legutóbb a Réceiben egy izgatón fel-séges szép dikciót mondott: »a grófokhoz és méltóságos urakhoz csak 15 szobán át tud az egyszerű polgár bejutni. Lákáj lákájhoz utasítja az embert stb. stb.« *A, Ödön!* Maga kis édes ezegyszer megint nem volt igazságos! Hát kellett például magának 15 szobán lákájkezen át Balla Aladár dr. ő méltóságához bejutni, amikor italméresi jogot házalt és italméresi jogot kapott? Vagy elfeledte már? — Vagy 15 szobán keresztül kellett-e akkor mennie, mikor pár nappal utóbb a Határörben meggyőződés-teljesen közzétette, hogy a 67-es pártból kilép! A. Ödön! Maga viccesember! És milyen szépen beszél! A. Ödön — ah!!!

Esküvő. Dr. Márkus Demeter, társadalmi köreink kedvelt tagja, e hó 18-án esküszik meg Budapesten kralovai turesánkai Turesányi Laura urleánnyal. A násznagyi tisztet Dr. Babesch Vince bukaresti egyetemi tanár és Lovrekovich Ferenc viselik.

Ujvidékiek Konstatinápolyban. Mint ismeretes, a mult héten magyarországi kereskedők jártak Konstatinápolyban, hogy a törökországi kereskedőknek Magyarországbán tett látogatását visszonozzák, másrészt hogy a magyar- és törökországi kereskedelmi érdekek istápolására szorosabb kapesot és visszszonyt teremtsenek. E kirándulásban Ujvidékről Frank Lipót, Frank Gyula, Kron Károly és Schaffer Samu vettek részt.

Krno mester! Önt álprofétának nevezte a *Megváltó!* Mikor mondott ez a Megváltó igazat, amikor álprofétának nevezte, vagy amikor most a szavazataikért önökkel paktumot kötött? Szlezák szavaival élve: »Tartós boldogságot kívánunk az ifju párnak«.

Tűz. Péntek délután 1/2 3 órákor Dietzgen testvérek haltéren levő pince raktárában eddig ki nem derített okból tűz keletkezett, melyet azomban a nyomban megjelent tűzoltóság elfojtott. A kár alig 100 k.

Kardos Miksának. Legutóbbi számában atyámba köt bele. Öreg emberek megbántásánál a párbajellenes liga tagsága nem mentesít. Különbön ilyen eljárást mésképp is meg fogom tudni torolni. Ha kívánsi rá: szóljon. Mayer József.

Gyermeknap. Az orsz. gyermekvédő liga által országosan rendezett gyermeknap Ujvidéken e hó 15. és 16-én, pünkösdi ünnepén; a kereskedőkre nézve pedig 19-én tartatik meg. Mint minden évben, az idén is a nőgyeletiek állanak ez üdvös társadalmi akciónak az élén.

Anyakönyvi hír. Az ujvidéki anyakönyvi hivatalánál e hó 6—13-ig bejelentett születések: 13, még pedig 6 fiu, 7 leány; meghalt: 20.

Walla József

cementárugyár részvénytársaság
Alapított 1878. évben. Telefon 59—30.
Mozaiklap, Műkö és Cementárugyár, Beton,
Vasbeton- és Burkoló építési vállalat.

IRODA és GYÁR kizárólag:
Budapest, VII. Gizella ut 38.

212. sz. 1910 végrh.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zsablyai kir. járásbíró 1909. évi V. 1875/1 számú végzése következtében Doroszlóvácski Tóma javára Petrovcsánin Gyókáné Csonkits Milósné és társai ellen 1200, 200, 200, 20 kor. s jár. erejéig 1909. évi szeptember hó 16. és 18-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 972 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: kukorica és butornemű nyilvános árverésu eladatnak.

Mely árverésnek a zsablyai kir. járásbíró 1910. évi V. II. 166/6 számú végzése folytán 200 kor. — fill. tőkekövetelés, ennek 1909. évi szeptember hó 9. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 139 kor. 95 fillérben bírólilag már megállapított költségek erejéig az árverés Csurogon alperes lakásán leendő megtartására 1910. évi május hó 24-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Zsablya, 1910. évi május hó 1-én.
Szaghmeister Dániel,
kir. bír. végrehajtó.

472. szám. 1910. végrh.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. j. b. 1909. V. 412, 698, 699 és Sp. III. 203/6 számú végzése következtében, Schattelesz Fülöp, Kohn Fülöp és társa és Weiner és Klauber cég javára — ösmeretlen tartozkodók Mergl József és neje ellen (Dr. Kovács Bódog ügyvéd ügygondnok által) 7500, 1500 kor. és 436 kor. 06 f. s jár. erejéig Temerinben fogatosított végrehajtás útján lefoglalt és 4000 koronára becsült egy Ruszton Proctor et Comp. féle 15824. számú Locomobil magánjáró és egy ugyanazon gyártmányú 256 számú cséplőszekrény és egy kézi-feccskendőnek felerésze nyilvános árverésu eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbíró 1909. évi V. 412, 426, 689 és 699 számú végzése folytán 7500 k. 1500 kor. és 436 k. 06 f. tőkék ezeknek kamatai, 1/3% váltódíj és eddig bírólilag már megállapított költségek erejéig Temerinben a helyszínén leendő megtartására 1910. évi május hó 24-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken, 1910. évi május hó 9-én.

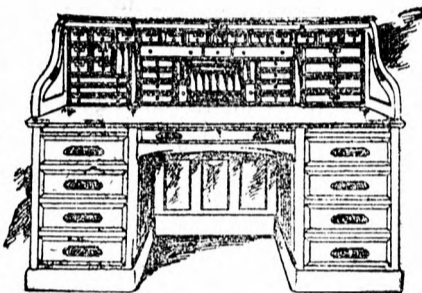
Basch Sándor,
kir. bírósági végrehajtó.

WAGNER TESTVÉREK UJVIDÉK

VILLANYERŐRE BERENDEZETT KÁVÉPÖRKÖLDÉJE

== Ajánlja naponta friss pörkölésű kávéjait ==

	korona	1/8	1/4	1/2	1/1	kilos csomag
1. szám Háztartási keverék	„	—40	—80	1.60	3.20	
2. „ Jó „	„	—45	—90	1.80	3.60	
3. „ Karlsbadi „	„	—55	1.10	2.20	4.40	
4. „ Mágnás „	„	—60	1.20	2.40	4.80	
5. „ Wagner „	„	—65	1.30	2.60	5.20	
6. „ Gyöngy „	„	—48	95	1.90	3.80	
7. „ Gyöngy legfinomabb „	„	—60	1.20	2.40	4.80	

Amerikai íróasztalok

meglepően olcsó árban

csak GROSZ és KRAUSZ

butorraktárában, Ujvidék, telefon 24.

13-52

20 vagon légszeszpirszén (Coaks). egyszerre vagy egyenként eladó! az Ujvidéki légszergyárnál Pirszén- eladás; helyben, leszállított árakkal!

Legalább 1000 Ko. vételnél, átveendő legkésőbb f. é. augusztus hó 15-ig, házhoz szállítva Kr. 460, 100 Ko.-ként.

Előjegyzések özv. Freud Isidor cégnél, (iroda Kossuth-utca, a róm. kath. hitközség házában) 100 Ko.-ként 50 fillér előleg befizetése mellett, esz-közölhetők.

Legcélszerűbb, füstmentes tüzelőanyag!

Eredeti „Otto“ motorok

benzin, benzól, petrolin, szivógáz és nyersolaj üzemre malmok és ipargépek hajtására a legalkalmasabb és legolcsóbb üzemerő.

Biztos, nyugodt üzem!

Kiessling E. és Társa, Leipzig-Plagwitz

gyártmányu famegmunkáló gépek, asztalosok és fűrésztelepek részére.

A magánjáró eredeti „Otto“

benzinlokomobilok nélkülözhetetlenek minden gazdának.
Gép motor és Hengerolajok, Hajtósíjak stb. stb.

Langen és Wolf motorgyár Budapest—Wien

Fióktelep: Ujvidék Temerini-utca 1.

Kérjen árjegyzéket és költségvetést!

6567. sz. 1910.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei Temesvári Pünkösdi országos vásár folyó évi május hó 26-ától bezárólag május 30-áig fog megtartatni, Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra május hó 27-től, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve. Temesvárott, 1910. évi április hó 19-én. A városi főkapitányságtól: **Beé Ferenc, főkapitány.**

Szép lakás Temerini-utca 6. számú új házban emelet, 5 utcai szoba, előszoba, zárt folyosó, fürdőszoba, konyha, kamra, gázvilágítással azonnal kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad **Farkas Lajos**, Temerini-utca 8. 2-3

Üvegkereskedők figyelmébe.

Üveg- és porcellánáru a vételáron alul, nagyban eladó. Üzlet berendezés is kapható. Közelebbit: Vásár-u. 12.

BERGER RIZZI

Gépirói, könyvviteli és gyorsírói SZAKISKOLÁT NYITOTT
április 15-én.

Szigoruan szakképzett vezetés!

Gyors, lelkiismeretes és célszerű

A legújabb rendszerű írógépek!

A gépirás tanfolyama 2 hétig, a könyvviteli és gyorsírásé 4 hónapig tart. A tanítás minden hónap elsején és 15-én kezdődik. Oktatás nyelvet a német nyelvben is.

Díjak: a gépirás egész tanf. 20 k., könyvviteli 12 k., a gyorsírói 10 k., a német nyelvi 8 kor. havonként.

Bővebb felvilágosítás és jelentkezés a lap kiadó-hivatalánál.

Azonnal kiadó!

6 szoba, üveg folyosó, a szükséges összes mellékhelyiségek, színek és nagy raktár helyiség álló ház, mely *uri lakásra, vagy esetleg üzleti helyiségre is alkalmas*, II. Rákóczi Ferenc-ut 116. szám alatt azonnal kiadó.

Bővebb felvilágosítást a tulajdonos **Petőfi** utca 87. szám alatt ad.

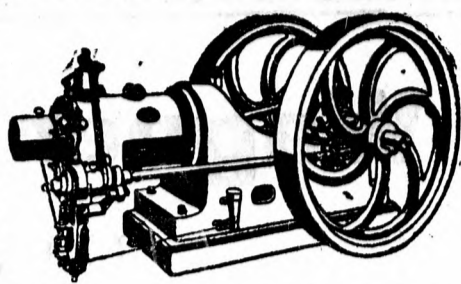
Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótlék

egy régiónak bizonyult háziszor, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult **köszvénynei, osztnál és meghűléseknél.**

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be-
vásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti
üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjegyvel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
esomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.-
és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. —
Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroslánhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Meglepő ujdonság!

Viktória

legújabb angol nyersolaj-motor, 4-ütemű, rendkívül szilárd, lassu járasu, legcsekélyebb olajfogyasztás, minden fajta olajiszappal.

Minden versenyt felülmul! Olcsó ár! Kellemes fizetés!
SZABÓ BÉLA utódánál, Budapest, V., Visegrádi-utca 4.
4-6 Benzin- és szivógáztelepek vezérképviselete.

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy üzletemet m. é. nov. 1-én

Kossuth Lajos (Fő)-utca 23. sz.

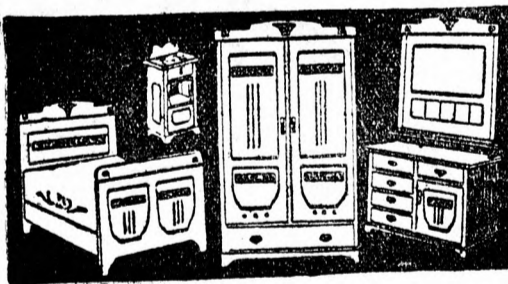
(ezelőtt **STENDEL FÜLÖP** esztergályos), üzletbe helyeztem át.

Uj üzleti helyiségemben is a t. vevők igényeit kielégítendő, az összes *arany-, ezüst, és ékszer áruk, fali, zseb-, inga-, ébresztő, stb. órákat, valamint argentor-ezüst, China-ezüst és mindenfajta optikai áruk*

meglepően olcsó árakon kaphatók.

Mindenkinek saját érdekében áll, hogy jó árut *rendkívül olcsón vásárolhat.* — Mindenféle *régiségeket* veszek, u. m.: régi porcellánt, képeket, pénzeket stb. Tisztelettel **KRAUSZ SAMU**, órás, ékszerész, látszerész **UJVIDÉK**, Kossuth Lajos-utca 23. szám (volt Stengel Fülöp-féle üzlet.)

Mindenki tudja

hogy csakis **GROSZ és KRAUSZ** nagyáruházában lehet legjobban és legolcsóbban butort, függönyöket és szőnyeget beszerezni.

Telefon 24. **UJVIDÉK.** Telefon 24.

FISCHER JÁNOS mérnök, malomépítész, Budapest V., Nádor-utca 35. szám. • Sürgőncim: **TURBINA.**

Cséplőkészletek **MUNKTELL** eredeti svéd nyersolajmotoros **lokomobilok** **BENZIN- és szivógáztelepek** Legmeszebbmenő szavatoság, legbiztosabb üzem. Árjegyzék és költségvetés ingyen.

Guttman eredeti szab. Szoba-klozettjei

Feltétlenül szagtalanok
különböző butoralakban

a legjobbak!!

Valódiak csak mellékelt
védőjeggyel.

10-26

Óvás értéktelen utánzatok ellen!

EREDETI ÁRON KAPHATÓ CSAK -
Grosz és Krausznál, Ujvidék.

Fábri szálloda

Ujvidéken, Duna-utca,
(sétatér mellett)

folyó évi október hó 1-vel
: : bérbe adatik : :

Helyiségek a következők: ebédlő és kávéház-
helyiség, 26 vendégszoba, külön mellékkorcsma,
nagy borpince, istálló, kocsiszin, jégverem és
egyéb helyiségek a bérlet és cselédek számára.
A feltételeket a háztulajdonosnál lehet megtudni.

2-4 Zdelar Antalné
Ujvidék, Kenyér-utca 40.

Házeladás.

Eötvös tér 5. sz. alatti házat sza-
bad kézből a lehető legkedvezőbb fel-
tételek mellett eladom.

Özo. Pressburgerné.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó
vizek királya, bór- és dús
lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegyi összetételük következtében
sikerrel alkalmazható vese-, húgykő-
és hólyagbajok eseteiben, valamint
cukorbetegségeknel, csúszos bántal-
máknál; továbbá a légző- és emésztő-
szervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferencz József-rakpari 22.
Külföldi kérés: EPERJES.

Ujvidéken kapható minden fűszerkereskedésben.

VÉDJEGY

ZSEBEN HORDHATÓ

LEGOLCSÓBB

KRISTÁLYLIMONÁDE ES LEGJOBB LIMONÁDE

Wagner Testvérek

UJVIDÉK.

FÜSZER-, KÁVÉ- ÉS CSEMEGE-KERESKEDÉS.
CSEMEGE-ÁRUKBAN DÉLMAGYARORSZÁG
LEGNAGYOBB ÉS LEGVÁLASZTÉKOSABB
RAKTÁRA.

Cipésműhely áthelyezés!

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy 21 év óta

II. Rakóczi Ferencz-utca 13. sz. alatt fenállott műhelyemet

ugyanezen utca 10. szám

alá, dr. Gál-féle ujonnan épült palota-udvarba helyezem át. És egyben kérem mind-
azon nagyérdemű közönséget, akiknek eddigi bizalmukat kiérdemeltem, hogy továbbra
is becses támogatásukban részesítsenek.

Maradtam kiváló tisztelettel

Mamusits István

cipész-mester.

3-4

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váci-körút 63,

által a legjutányosabb árak mellett ajánljátok:

Locomoblok és cséplőgépek, benzinmotoros cséplőkész-
letek, magánjáró gőzgépek, szalmakaszalozók, löhere-
cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek,
marokrakó- és kévekötő-aratógépek, szénagyűjtők,
széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek,
Planet Jr. kapálók, kukoricza-morzsolók, szecska-
vágók, repavágók, darálók, őrlőmalmok, egye-
temes aczélekék, 2- és 3-vasu ekék és
minden egyéb mezőgazdasági gépek.

Szőlőbirtokosok

figyelmébe!

Ajánljuk nagy raktá-
runkat 5' és 6' jó mi-
nőségű száraz hasított
tölgyfakarokban és 5'
gömbölyű hegyezett
lucfenyőkarokban

Ernst János és Roth

fakereskedők

Ujvidék.

Poralakban előállított limonádé.

Egy adag 6 fillér. — Touristadoboz 12 adaggal,
zsebben kényelmesen hordható alakban 80 fillér.

Kirándulásokon, sport-tourákon, hadgyakorlaton kitünő
szolgálatot tesz. Bármely vízben oldva kitünő limonádét ad.

3-25

Főlerakat: Wagner Testvérek Ujvidék.

Készíti: KERTÉSZ ERNŐ gyógyszerész kristálylimonádé gyára Szabadkán.

Kapható: Liebmann és Totović, Rosenblüth Samu, Klein Oszkár, Petrović és Popović uraknál.